

HÄDAOHUS OLEVA LAPSE ABISTAMISE JA JUHTUMIST TEAVITAMISE JUHEND

I ÜLDSÄTTED

1. Käesolev juhend kehtestab hädaohus oleva lapse abistamise ning juhtumist teavitamise korra.

2. Juhendi koostamise alused: Lapse õiguste konventsioon; Eesti Vabariigi lastekaitse seadus § 31, 32, 59, 60 ja 64; perekonnaseadus § 124 lg 2, § 134; sotsiaalhoolekande seadus § 25 ja 37; põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 45; koolieelse lasteasutuse seadus § 20 lg 3; Vägivalla vähendamise arengukava 2010 – 2014.

3. Juhendi täitmine on soovituslik meditsiini-, sotsiaal-, haridusasutuste ja muude lastasutuste töötajatele ning inimestele, kes puutuvad kokku hädaohus oleva lapsega.

4. Lastekaitse seadusest tulenevalt on iga inimese kohustus viivitamatult teatada hädaohus olevast lapsest.

Kaitset ja abi vajavast lapsest peab teavitama kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajat (Helme 766 8455; Hummuli 767 9767; Karula 5309 0670; Otepää 766 4827; Palupera 767 9502; Puka 766 9415; Põdrala 767 9733; Sangaste 766 8046; Taheva 766 9274; Tõlliste 5342 5580; Tõrva 766 5347; Õru 767 9296; Valga linn 766 9944 ja Valga maavalitsus 766 6172) **või politseid (tel 110)** või ohvriabi (tel 767 1981, e-post valga.oa@ensib.ee) või päästeteenistust (tel 112), või lapse elukohajärgset kohut (tel 764 1451), või helistada lasteabi telefonile (tel 116 111).

5. Hädaohus olevast lapsest teavitaja annab ülevaate juhtumist ja talle teadaoleva info (lapse nimi, vanus, elukoht, lapsevanema(te) kontaktid, juhtumi toimumiskoht ja teavitaja kontaktandmed).

6. Sekkutakse järgmistes olukordades:

6.1. Lapse kehalise, vaimse, hingelise, seksuaalse ning muu väärkohtlemise korral.

6.2. Lapse hooletusse jätmise korral.

6.3. Lapse suitsiidikatse ja/või suitsiidimõtete korral.

6.4. Lapse alkoholi, narkootiliste ja toksiliste ainete tarvitamise või tarvitamisele viitavate tunnuste olemasolu korral.

6.5. Lapse muu enasthävitava käitumise või tegevuse (enesevigastamine, lämmatamine jm) korral.

7. Hädaohus oleval lapsel on õigus kontaktile vanematega, välja arvatud juhul, kui see on ohtlik lapse tervisele või kui see seab ohtu last abistavate isikute turvalisuse.

8. Kiirabi, haiglate ning pääste- ja politseiasutuste töötajad tegutsevad hädaohus lapse abistamisel vastavalt nende kehtestatud koostöö kordadele ja juhenditele.

II TEGEVUSKIRJELDUSED

1. Haridus- ja lasteasutuste töötajate tegevus

1.2. Teavitab lapsevanemat (juhul kui see ei kahjusta lapse huve), kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajat, vajadusel raviasutust ja politseid.

1.3. Täidab **Hädaohus olevast lapsest teavitamise kaardi (Lisa 1)** ja edastab selle mõistliku aja jooksul lapse elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajale.

2. Meditsiinitöötajate tegevus

2.1. Täidab Hädaohus olevast lapsest teavitamise kaardi (Lisa 1), mis säilitatakse raviasutuses lapse haigusloo vahel.

2.2. Kehavigastuste olemasolul täidetakse lisaks **Kehavigastuste dokumenteerimise kaardi (Lisa 2)**, mis säilitatakse raviasutuses lapse haigusloo vahel.

2.3. Raviasutus teavitab mõistliku aja jooksul juhtumist kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajat ja vajadusel politseid.

2.4. Lisade 1 ja 2 koopiad edastatakse mõistliku aja jooksul kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajale.

3. Sotsiaaltöötaja tegevus

3.1. Täidab ja/või võtab vastu Hädaohus olevast lapsest teavitamise kaardi (Lisa 1), mis säilitatakse lapse toimikus.

3.2. Teavitab hädaohus olevast lapsest lapsevanemat(id) ja/või hooldajat(id) ja/või eestkostjat.

3.3. Tulenevalt juhtumist kaasab politsei ning vajadusel raviasutuse.

3.4. Korraldab vajadusel mõistliku aja jooksul lapsele ja teistele kannatanutele psühholoogilise abi ja nõustamise.

3.5. Vajadusel korraldab lapse eemaldamise perekonnast ja paigutab lapse turvateenusele (varjupaika).

3.6. Koostab juhtumiplaani lapse heaolu edaspidiseks tagamiseks ning teostab järelevalvet lapse ja pere toimetuleku üle.

4. Tegevus eriolukordades

4.1. Hädaohus oleva lapse juhtumi lahendamist korraldab kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja ja/või meditsiinitöötaja ja/või politsei.

4.2. Öhtusel ja öisel ajal, nädalavahetustel ja riigipühadel olukorras, kus politsei ja/või meditsiinitöötaja hinnangul pole last võimalik koju viia, toimetatakse laps turvateenusele SA Taheva Sanatooriumisse (tel 769 8723) või Valga Lastekodusse Kurepesa (tel 767 9415) või teavitatakse kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajat.

4.3. Kui meditsiinitöötaja ja/või sotsiaaltöötaja hindab lapse elu ja tervist jätkuvalt ohus olevaks (vanemad ei nõustu haiglaraviga, uuringutega, takistavad protseduure vm) peab edasise tegutsemise otsustamiseks konsulteerima politseiga (tel 110) vajadusel valveprokuröoriga (tel 5125 472).

MÕISTED

Hädaohus olev laps - laps, kes on tingimustes, mis ohustavad tema elu ja tervist või kes ise oma käitumise või tegutsemisega ohustab oma tervist ja arengut ning kes vajab sotsiaalametnike sekkumist ümbritsevate tingimuste parandamiseks.

Lapse väärkohtlemine - lapse elu ja tervist kahjustav tegu (füüsiline, hingeline või seksuaalne väärkohtlemine), mis ohustab lapse füüsilist, hingelist, vaimset, sotsiaalset eakohast arengut ja heaolu.

Lapse hooletusse jätmine – vanema või hooldaja kohustuste püsiv mittetäitmine, lapsele oluliste füsioloogiliste, hingeliste, tervislike ja hariduslike vajaduste täitmata jätmine, mis võib kahjustada lapse eakohast arengut, heaolu ning vaimset ja füüsilist tervist.

Seksuaalne väärkohtlemine – täiskasvanud isiku või alaealise poolt toime pandud seksuaalse sisuga füüsiline, hingeline või verbaalset laadi tegevus, sooviga rahuldada oma seksuaalseid vajadusi.

Lapse heaolu - lapse õiguste realiseerimine ja igale lapsele iseendaks olemise võimaldamine.

LISAD

Lisa 1 - Hädaohus olevast lapsest teavitamise kaart

Lisa 2 - Kehavigastuste dokumenteerimise kaart